

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Henri Plaat: tussen absurditeit en schoonheid

Stigter, S.

Publication date

1997

Document Version

Final published version

Published in

Kunstbeeld

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Stigter, S. (1997). Henri Plaat: tussen absurditeit en schoonheid. *Kunstbeeld*, 21(9), 30-31.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

PRESENTATIE
NIEUW WERK EN
NIEUWE FILM

HENRI PLAAT

Henri Plaat maakt collages, gouaches, films, reizen, geluidsbanden en grappen. Alles wat hij doet, doet hij met oog voor detail en esthetiek. Intense kleuren en uitgebalanceerde vormen ontroeren hem. Tekens van verval en chaotische tafereelen fascineren hem. Daarom reist hij veel naar landen waar deze gegevens nog onverbloemd het straatbeeld bepalen. Wat hem daar opvalt, neemt hij op. In gedachten en op celluloid. Terug in Amsterdam maakt hij collages. Van papier en film.

Henri Plaat: in de 2nd War Hats (1986) Foto: Theo Jeuken

Het werk van Henri Plaat (1936 Amsterdam) is mooi en ontroerend. Het toont de esthetiek van het verval. Zijn films zijn een aaneenrijging van beelden van over de hele wereld die stuk voor stuk van verbazingwekkende schoonheid zijn. De camera beweegt zelden. Achtereenvolgens zien we afbladderende verf, lichtblauw roestend metaal, een plens licht op een binnenplaatsje.

Op straat kijken kinderen onderzoekend in de lens van de camera. Het zijn eenvoudige scènes die door een afgewogen uitsnede en een veelal ongebruikelijk laag standpunt van de camera door Plaat uit hun omgeving zijn gelicht. Er wordt in deze films geen lineair verhaal verteld. Het zijn collages van bewegend beeld, waarin geen enkele dialoog voorkomt. Het gaat Plaat vooral om het weergeven van een bepaalde sfeer. Daarbij speelt geluid een belangrijke rol. Zo begeleidt oude tangomuziek een groot deel van het melancholische Spurs of Tangö, dat in 1981 is bekroond met het Gouden Kalf. 'Een lelijk beeld hoor: het is massief brons!'

Het geluid is vooral bij de meer absurde films van Plaat onmisbaar, want in de combinatie van beeld en geluid ligt een hoop humor verscholen. In de met de L.J. Jordaanprijs bekroonde film 2nd War Hats, over een hilarische hoedenshow tegen het decor van een gebom-

bardeerde stad, wordt het naar beneden vallende stuc bijvoorbeeld begeleid door het geluid van een laag overvliegend vliegtuig dat de ouderwetse Amerikaanse showmuziek overstemt. De rand van een hoed wordt getroffen. De show gaat echter gewoon door; glimlachend draait Plaat, in travestie, zijn hoofd.

Dit soort absurde ideeën verwerkt Plaat ook in beschilderde foto's en foto-collages. Familieleden op statige oude portretfoto's krijgen vreemde kleuren over hun gelaat gesmeerd, terwijl zij immer nog serieus poseren. In deze bizarre Plaat-wereld bestaan tramprotheses en verklede duinen. Die zijn samengesteld uit zorgvuldig losgesneden fragmenten van foto's, waarvan de aanvankelijke voorstelling nauwelijks meer is te herkennen. Plaat creëert er een nieuwe werkelijkheid mee of verwerkt het materiaal zelfs tot abstracte fotocollages, die soms als decor dienen bij de afuiteling van zijn films.

WERK OP PAPIER

Plaats werk op papier staat helemaal los van zijn films, maar zijn liefde voor verval is ook hier onmiskenbaar aanwezig. Deze abstracte collages zijn zorgvuldig samengestelde composities van geometrische vormen, die een mysterieuze symboliek doen vermoeden. Soms lopen de banen op een raadselachtige manier in elkaar over en lij-

TUSSEN ABSURDITEIT EN SCHOONHEID

◀ Henri Plaat: Zonder titel, 1997; collage, 38 x 31 cm

▲ Henri Plaat: Zonder titel, 1997; olie op doek, 24 x 30 cm

ken de vormen pendanten van elkaar, alsof er sprake is van abstract licht dat een schaduwspel veroorzaakt. De basis van dit werk bestaat uit verschillende soorten papier, zoals beschreven perkament uit Nepal, bladzijden uit een 19e eeuwse roman en een binnenhoes van een 78-toeren plaat. Zijn meest recente werk is samengesteld uit notarisenvolpen. Iedere papiersoort draagt een eigen geschiedenis met zich mee, maar het is Plaat vooral te doen om de formele eigenschappen van dit papier; broos en verveerd, mooi van vorm of bijzonder gekleurd, bedrukt of beschreven. Laag voor laag brengt Plaat hierop subtiele kleuren aan, met pigmenten die hij al jaren lang in dezelfde glazen potjes aanlegt, soms zelfs met Glorix om de kleur te bleken. Herhaaldelijk spoelt hij de verf er in de gootsteen weer af, net zo lang tot een ge-laagd en verveerd oppervlak is verkregen. Zo kunnen de achtergebleven sporen een mysterieus verhaal vertellen, net zoals vervallen muren waar de verf afbladdert hun geschiedenis lijken prijs te geven.

Plaat noemt zijn collages, maar ook zijn gouaches en olieverschilderijen 'interieurs'; abstracte ruimtes die je kunt betreden. Bij het maken van de collages laat hij zich leiden door de vorm van het verwerkte papier, met als resultaat een evenwichtig lijnenspel. Wanneer Plaat echter

op een leeg doek of blanco vel papier werkt, schildert hij kleurige, beweeglijke vormpjes, die de hele imaginaire ruimte bevolken. Wanneer je deze ruimtes betreedt, waan je je niet in de harmonieuze serene wereld van de collages, maar op een vrolijk feestje!

Hoewel voor Plaat zijn beeldende kunst en zijn films los van elkaar staan, kan het niet anders dan dat beide disciplines toch met elkaar zijn verweven. Zijn foto-collages treden in zijn films op en in de nieuwste film die binnenkort in première gaat, Other thoughts III, is zelfs zijn galeriehoudster te zien. Gehuld in kleding uit de jaren dertig kijkt ze door een toneelkijker het beeld uit. Klaarblijkelijk naar een clown die tevergeefs poogt een eitje met een hamer stuk te slaan. De scènes volgen elkaar op als flarden van een merkwaardige droom. In deze film overheerst een theatrale sfeer, waarin de werkelijkheid een surrealistische wending krijgt en het geconstrueerde beeld aandachtig wordt belicht. Ook abstracte beelden passeren de revue: een raamwerk van verticale blauwe banen en roestbruine spijlen. Dan komt plotseling van links een schip de compositie in varen. Plaat is een echte estheticus. Met humor.

Henri Plaat in Galerie Nanky de Vreeze, Lange Leidsedwarsstraat 198-200, Amsterdam van 13 september t/m 12 oktober, wo. t/m za. + 1e zo. v.d. maand, 12.00-18.00 uur.

'Henri Plaat Presents...' op zo. 28 september in De Balie, Kleine-Gartmanplantsoen 10, Amsterdam. Twee verschillende filmprogramma's, om 20.30 en om 22.00 uur. Reserveren: 020-553 51 00.